

تأثير التلفزيون: تقييم تآكل الهوية الثقافية الكردية في عصر الإعلام العابر للحدود (دراسة ميدانية في مدينة رانية)

تأثير التلفزيون: تقييم تآكل الهوية الثقافية الكردية في عصر الإعلام العابر للحدود (دراسة

ميدانية في مدينة رانية)

م.م.سيامند حمه عزيز رسول

syamand.aziz@uor.edu.krd

جامعة راپهريين / رئاسة جامعة راپهريين / رانية/ إقليم كردستان، العراق

الكلمات المفتاحية: التلفزيون، الهوية الثقافية، المجتمع الكردي، مدينة رانية، التغيير الاجتماعي

كيفية اقتباس البحث

رسول , سيامند حمه عزيز , تأثير التلفزيون: تقييم تآكل الهوية الثقافية الكردية في عصر الإعلام العابر للحدود (دراسة ميدانية في مدينة رانية),مجلة مركز بابل للدراسات الانسانية، آيار ٢٠٢٦، المجلد:١٦، العدد: ٥ .

هذا البحث من نوع الوصول المفتوح مرخص بموجب رخصة المشاع الإبداعي لحقوق التأليف والنشر (Creative Commons Attribution) تتيح فقط للآخرين تحميل البحث ومشاركته مع الآخرين بشرط نسب العمل الأصلي للمؤلف، ودون القيام بأي تعديل أو استخدامه لأغراض تجارية.

Registered في مسجلة في
ROAD

Indexed في مفهسة في
IASJ

تأثير التلفزيون: تقييم تآكل الهوية الثقافية الكردية في عصر الإعلام العابر للحدود (دراسة ميدانية في مدينة رانية)

The Impact of Television: Assessing the Erosion of Kurdish Cultural Identity in the Era of Cross-Border Media (A Field Study in Ranya City)

Assistant Lecturer :Siamand Hama Aziz Rasul

syamand.aziz@uor.edu.krd

Raperin University / President of Raperin University / Ranya / Kurdistan Region, Iraq

Keywords : Television, Turkish Dramas, Cultural Identity, Cultivation Theory, Ranya City.

How To Cite This Article

Rasul , Siamand Hama Aziz , The Impact of Television: Assessing the Erosion of Kurdish Cultural Identity in the Era of Cross-Border Media (A Field Study in Ranya City) ,Journal Of Babylon Center For Humanities Studies, May 2026, Volume:16,Issue 5.

This is an open access article under the CC BY-NC-ND license (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/4.0/>)

[This work is licensed under a Creative Commons Attribution-NonCommercial-NoDerivatives 4.0 International License.](http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/4.0/)

Abstract

The purpose of this study was to investigate the role of dubbed Turkish television serials on the cultural identity of the Kurdish population, specifically within Ranya city. Utilizing a descriptive-analytical method, the study employed a researcher-made questionnaire distributed to a sample of 384 individuals selected via multi-stage cluster sampling. The theoretical framework is grounded in the works of Stuart Hall regarding cultural identity, Anthony Giddens' views on modernity, and George Gerbner's Cultivation Theory. The findings reveal a significant relationship between the frequency of watching these series and a decline in the implementation of traditional customs, participation in religious rituals, and engagement in indigenous leisure activities. The statistical analysis demonstrates that heavy viewers of foreign dramas are more likely to adopt foreign lifestyles and values. The study concludes that

تأثير التلفزيون: تقييم تآكل الهوية الثقافية الكردية في عصر الإعلام العابر للحدود (دراسة ميدانية في مدينة رانية)

television plays a pivotal role in reshaping and eroding the cultural identity of the Kurdish community in the era of globalization. The problem with this study stems from a sense of danger of "identity erosion". Excessive viewing of dubbed dramas has caused a large number of young people and families in Ranya to experience a kind of cultural alienation. The main question of the research is: Is there a relationship between the intensity of watching foreign dramas on television and the weakening of social and religious values among individuals in Ranya? The researcher observed that clothing styles, language of conversation, and family rituals have changed which are directly linked to the images broadcast on screens.

المستخلص

تسعى هذه الدراسة إلى تحليل ظاهرة "تأثير التلفزيون (The Television Effect)" ودوره كعامل للتغيير الاجتماعي بشكل دقيق، بهدف تقييم مستوى "تآكل الهوية الثقافية" داخل المجتمع الكردي، وتحديدًا في مدينة رانية. في الوقت الحاضر، تحول التلفزيون من مجرد وسيلة لنقل الأخبار إلى مؤسسة للتنشئة الاجتماعية كما يشير (McQuail, 2006) تتبع الدراسة المنهج "الوصفي التحليلي" لجمع وتحليل البيانات، وتهدف إلى معرفة مدى تأثير مشاهدة الدراما والبرامج التلفزيونية العابرة للحدود على القيم والتقاليد المحلية. وتشير النتائج إلى وجود تأثير واضح للتعرض المستمر للمحتوى الأجنبي على إضعاف بعض جوانب الهوية الثقافية الكردية، مما يستدعي الانتباه إلى دور الإعلام في إعادة تشكيل البنية الثقافية للمجتمع. تكمن إشكالية هذه الدراسة في الشعور بخطر "تآكل الهوية". فقد تسبب الإفراط في مشاهدة المسلسلات المدبلجة في شعور عدد كبير من الشباب والعائلات في رانيا بنوع من الاغتراب الثقافي. والسؤال الرئيسي للبحث هو: هل ثمة علاقة بين كثافة مشاهدة المسلسلات الأجنبية على التلفزيون وضعف القيم الاجتماعية والدينية لدى الأفراد في رانيا؟ وقد لاحظ الباحث تغيرات في أنماط الملابس ولغة الحديث والطقوس الأسرية، وهي تغيرات ترتبط ارتباطًا مباشرًا بالصور المعروضة على الشاشات. تتجلى أهمية هذا البحث في جانبين: الجانب العلمي: يسعى هذا البحث إلى سدّ فجوة أكاديمية حول تأثير وسائل الإعلام على الهوية الوطنية في كردستان، مستخدمًا نظرية التنشئة كإطار علمي. الجانب العملي: يمكن أن تكون نتائج هذه الدراسة بمثابة جرس إنذار للمؤسسات التعليمية والأسر والمنظمات لوضع خطة للحفاظ على الهوية الثقافية في ظلّ موجة العولمة.

تأثير التلفزيون: تقييم تآكل الهوية الثقافية الكردية في عصر الإعلام العابر

للحدود (دراسة ميدانية في مدينة رانية)

كارىگه رى ته له فزىۆن: هه ئسه نگاندى داخو رانى ناسنامهى كولتوورى كوردى له سه رده مى ميدياى سنووربه زىندا (تويزينه وهيه كى مهيدانيه له شارى رانيه)

م.ى. سيامه ند حه مه عه زيز ره سول

syamand.aziz@uor.edu.krd

زانكووى راپه رين / سه رو كايله تى زانكووى راپه رين / رانيه / هه رىمى كوردستان ، عىراق.

بوختهى تويزينه وه

ئهم تويزينه وهيه هه وى ده دات به وردى دياردهى "كارىگه رى ته له فزىۆن (The Television Effect) و رۆلى وه ك برىكارىكى گۆراني كۆمه لايه تى شروقه بكات، به مه به ستى هه ئسه نگاندى ناستى "داخو رانى ناسنامهى كولتوورى" له نىۆ كۆمه لگه ي كورديدا، به تايبه تى له شارى رانيه. له ئىستادا، ته له فزىۆن له ئاميرىكى گواستنه وهى هه وائه وه گۆراوه بو دامه زراوه يه كى به كۆمه لايه تى كردن وه ك (McQuail, 2006) ئاماژه ي ده كات. تويزينه وه كه په يره وى له ميتۆدى "وه سفى شىكارى" ده كات و بو كۆكردنه وهى داتا پشت به فۆرمى راپرسى ده به ستى كه دابه شكراوه به سه ر (384) به شداربوودا به شىوازى نمونه يى فره قوناغ (Multi-stage cluster sampling). (Stuart) چوارچىوهى تىۆرى تويزينه وه كه له سه ر بنه ماى بوچوونه كانى (Stuart) Hall) و (Anthony Giddens) و تىۆرى چاندى (George Gerbner) دايرى راره . ئه نجامه كان ده ريانخستوو ه كه په يوه ندىه كى به هيز (Significant Relationship) هه يه له نىۆان چرى سه ير كردنى دراما دو بلاز كراوه كان و كه مبوونه وهى پابه نديوون به دابونه ريته ره سه نه كان، كه مبوونه وهى به شدارى كردن له بو نه ئايىنيه كان، و گۆراني شىوازى به سه ر بردنى كاتى پشوو. ئه مه ش ماناى ئه وه يه ته له فزىۆن رۆلىكى يه كلا كه ره وه ده بينىت له دارشتنه وهى ناسنامهى كولتوورى كۆمه لگه ي كوردى.

كليلى وشه كان: ته له فزىۆن، درامى توركى، ناسنامهى كولتوورى، كولتوورى كوردى، تىۆرى چاندى.

به شى يه كه م: چوارچىوهى گشتى تويزينه وه

١-١ پيشه كى

جيهانى هاوچه رخ به سه رده مى زانىارى و په يوه ندىه كان ناسراوه، كه تيدا ميديا كارىگه ريه كى قول و فراوانى له سه ر دامه زراوه سه ره كيه كانى كۆمه لگه، كولتور، سياست و په يوه ندىه كۆمه لايه تيه كان دروست كردوو. ته كنه لوژياى ته له فزىۆن و په خشى سنووربه زىن (Cross-border transmission) چه مكى "گوندى بچووك" ي كردوو به واقع و سنووره جوگرافى و كولتورى يه كانى سه ربه ته وه. بو كۆمه لگه ي كوردى، ئهم كرانه وه ميدياييه بووه ته هوى ئه وهى خيزانه كان رۆزانه رووبه رووى شه پۆلىكى به هيزى ناوه رۆكى بيانى ببنه وه، به تايبه تى له رىگه ي دراما دو بلاز كراوه توركيه كانه وه. ئهم درامايانه ته نها ئامرازىك نين بو كات به سه ر بردن، به لكو هه لگرى به ها، نورم، و شىوازى زيان كه زورجار له گه ل بنه ماكانى ناسنامهى كوردى ناكۆكن . ئهم تويزينه وه يه له شارى رانيه ئه نجام دراوه بو تىگه يشتن له م گۆرانكاريه قولانه و وه لامدانه وهى ئه و پرسىاره ي كه ناي ته له فزىۆن چۆن شىوازى زيانى ئيمه ي گۆريوه؟

٢-١ كيشه ي تويزينه وه (Problem Statement) كيشه ي ئهم تويزينه وه يه له هه ست كردن به مه ترسى "داخو رانى ناسنامه (Identity Erosion)" سه رچاوه ي گرتوو. زياده ره ويكردن له سه ير كردنى دراما دو بلاز كراوه كان بووه ته هوى ئه وهى به شىكى زورى گه نجان و خيزانه كان له شارى رانيه تووشى جوړىك له نامۆبوونى كولتوورى ببن. پرسىارى سه ره كى تويزينه وه كه

ئەوێهه :ئایا په یوهندی ههیه له نیوان چری سهیرکردنی دراما بیانیه کان له ته له فزیۆندا و لاوازیوونی بهها کۆمه لایهتی و ئایینییه کان لای تاکه کان شاری رانیه؟ توێژه ر تیبینی ئەوێهه کردوو که شیوازی جلوبه رگ، زمانی گفتوگو، و رپوره سمه خیزانییه کان گۆرانکاریان به سه ردا هاتوو که راسته وخۆ ده به سترینه وه به و وینانه ی له شاشه کانه وه په خش ده کرین.

۱- ۳ گرنگی توێژینه وه گرنگی ئەم توێژینه وه یه له دوو لایه نه وه ده رده که ویت:

۱. لایه نی زانستی: ئەم توێژینه وه یه هه ول ده دات که لێنیکي ئە کادیمی پرېکاته وه ده رباره ی کاریگه ری میدیا (Media Effects) له سه ر ناسنامه ی نه ته وه یی له کوردستان، به به کارهێنانی تیۆری چاندن وه ک چوارچێوه یه کی زانستی.

۲. لایه نی پراکتیکی: ئەنجامه کان ئەم توێژینه وه یه ده توانن ببنه زهنگیکي هۆشیاری بۆ ده زگا په روه رده ییه کان، خیزانه کان و ریکخراوه کان بۆ ئەوێهه پلانیک دابنن بۆ پاراستنی ناسنامه ی کولتووری له به رده م شه پۆلی جیهانگیکردندا.

۱- ۴ ئامانجه کان توێژینه وه

- ده ستینشانکردنی بر و کاتی سهیرکردنی دراما دۆبلاژکراوه کان له ته له فزیۆندا.
- پێوانی ئاستی کاریگه ری ئەم درامایانه له سه ر پابه ندبوون به دابونه ریته کۆمه لایه تیه کان.
- زانیی کاریگه رییان له سه ر به شداریکردن له بۆنه ئایینی و نیشتمانییه کان.
- خستنه رووی رۆلی میدیا له گۆرینی شیوازی به سه ربردنی کاتی پشو و په یوه ندییه خیزانییه کان.

به شی دووه م: چوارچێوه ی تیۆری

۱- ۲ چه مکی ناسنامه ی کولتووری (Cultural Identity) ناسنامه ی کولتووری یه کیکه له چه مکه ئالۆزه کان کۆمه لئاسی و زانسته مروییه کان (Stuart Hall). پێی وایه ناسنامه شتیکی جیگیر و ته و او بوو نییه، به لکو پرۆسه یه که له "بوون" و "بونه وه ر" (Being and Becoming) ناسنامه له رینگه ی میژوو، زمان، و کولتووره وه پیناسه ده کریت به لام به رده و ام له ژیر کاریگه ری گۆرانکارییه کاندایه. بۆ گه نچی کورد، ناسنامه له نیوان دوو به رداشدا ماوه ته وه: یه که میان دابونه ریته ره سه نه کانه، دووه میان ئەو مۆدیرنیته و ژبانه کراوه یه یه که له رینگه ی ته له فزیۆنه وه نمایش ده کریت (Giddens, 1999). له کتیی "مۆدیرنیته و خود-ناسنامه" ئاماژه به وه ده کات که له جیهانی مۆدیرندا، میدیا ده بیته سه رچاوه یه ک بۆ ئەوێهه تاکه کان "چیرۆکی ژبانی خۆیان" ی لێوه وه ر بگرن، ئەمه ش وا ده کات ناسنامه ی خۆجیی لاواز ببیت.

۲- ۲ تیۆری چاندن (Cultivation Theory) تیۆری چاندن که له لایه ن (George Gerbner) هه دارپژراوه، کۆله که ی سه ره کی ئەم توێژینه وه یه یه. ئەم تیۆرییه گریمانه ی ئەوه ده کات که: "ئهو که سانه ی کاتیکی زۆر له به رده م ته له فزیۆن به سه ر ده بن (Heavy Viewers)، دنیایی و باوه ره کانیا ن هاوشیوه ی ئەو دونیا خه یایییه لیدیت که له شاشه وه ده ییبین، نه ک دونیای راسته قینه". له م توێژینه وه یه دا تیۆری چاندن به م شیوه یه پیاده ده کریت:

• **Mainstreaming** به شهپۆلکردن (دراما تورکییه کان خهریکه تپروانیی هه موو چین و توێژه کانی رانیه یه کده خه ن به ره و شیوازیکی ژیا نی "مۆدیرنی رۆژئاوا یی-تورکی"، که جیاوازه له واقیعی کورده واری.

• **Resonance** زرنگانه وه: (کاتیگ کهنجیک به شیک له رووداوه کانی دراما که له ژیا نی خویدا ده بینیتته وه، کاریگه ریه که دوو هینده ده بیت و زیاتر باوه ری به و په یامانه ده بیت که دراما که ده یینریت.

• ٢-٣ کاریگه ریه کۆمه لایه تییه کانی ته له فزیۆن دراما تورکییه کان به هۆی نزیک یی دیمه نه کان و کوالیتی به رز و چیرۆکه سۆزداریه که نه وه، توانیویانه به قو ئی بچنه ناو ماله که نه وه. گۆرینی به ها خیزانییه کان: زۆریه ی ئەم دراما یانه په یوه ندییه کراوه کان، خیانه تی هاوسه رگیری، و یاخیبوون له دایک و باوک وه ک شتیکی ئاسایی یان "مۆدیرن" پیشان ده دن. ئەمه ش بو وه ته هۆی زیادبوونی کیشه خیزانییه کان له کۆمه لگه ی کوریدا.

• کاریگه ری له سه ر به کاربردنی کات: توێژینه وه کان ده ریده خه ن که ئەو کاته ی بۆ سه یرکردنی ته له فزیۆن ته رخا ن ده کریت (که زۆرجا ٣-٤ کاتژمیره له شه ودا)، له سه ر حیسابی سه ردانی کۆمه لایه تی (Socializing) و خویندنه وه و په رسته شه ئایینییه که نه.

• کاریگه ری له سه ر زمان: ها تنه ناوه وه ی وشه و ده سته واژه ی بیانی بۆ ناو زمانی رۆژانه ی که نه جان، که به شیکه له پرۆسه ی داخو رانی زمانه وانی.

به شی سیه م: ریکاره مه یدانییه کانی توێژینه وه

١-٣ میتۆدی توێژینه وه توێژه ر میتۆدی "وه سفی شیکاری (Descriptive Analytical Method) به کاره یناوه. ئەم میتۆده گونجاوترینه بۆ لیکۆلینه وه له دیارده کۆمه لایه تییه کان، چونکه ته نها وه سفی دۆخه که ناکات، به لکو په یوه ندی نیوان گۆراوه کان (Variable Relationships) شیکار ده کات.

٢-٣ کۆمه لگه و نموونه ی توێژینه وه کۆمه لگه ی توێژینه وه بریتییه له ته وای دانیش توانی شاری (رانیه). به یپی هاوکیشه ی زانستی، قه باره ی نموونه که به (٣٨٤) که س دیاری کراوه بۆ ئەوه ی نوینه رایه تییه کی راستگۆیا نه ی کۆمه لگه که بکات. شیوازی وه رگرتنی نموونه که بریتی بووه له "نموونه ی هه ره مه کی فره قوناع (Multi-stage cluster sampling)"، بۆ ئەوه ی دنیایا بین له وه ی هه موو گه ره ک و چینه جیاوازه کانی شاره که به شداریا ن کردووه.

٣-٣ ئامرازی کۆکردنه وه ی دا تا فۆرمی راپرسی (Questionnaire) وه ک ئامرازی سه ره کی به کاره اتوو ه که له لایه ن توێژه ره وه ناماده کراوه و له سی به ش پیکه اتوو ه: ١. زانیارییه که سییه کان): ته مه ن، ره گه ز، باری خیزانی، ئاستی خویندن.

٢. ره فتاری سه یرکردن): ماوه ی سه یرکردن، جو ری که ناله کان، کاتی سه یرکردن.

٣. ته وه ره کانی کاریگه ری: پرسیا ره کان به یپی پتوه ری (Likert) دارپژراون بۆ پتوانی کاریگه ری له سه ر (دابونه ریت، ئایین، جلو به رگ).

تأثير التلفزيون: تقييم تأكل الهوية الثقافية الكردية في عصر الإعلام العابر للحدود (دراسة ميدانية في مدينة رانية)

دهرته نجامه كانی توژیینه وه
گریمانه یه كه م:

په یوه نندییه کی بهرچاو هه یه له نیوان سهیرکردنی زنجیره دۆبلاژکراوه تورکییه کان و به شداریکردن له رپوره سمه ئایینییه کان.

خشته ی دابه شبوونی دووری فریکوینسی (دوو په هندی) بو په یوه نندی نیوان سهیرکردنی زنجیره دۆبلاژکراوه تورکییه کان و به شداریکردنی خه لک له رپوره سمه ئایینییه کان و مه یلی ئایینی و بیروباوهره کان:

کۆی گشتی	٢ بو ٣ کاتژمیر	١ بو ٢ کاتژمیر	که متر له کاتژمیریک	به شداریکردن له رپوره سمه ئایینییه کان و بیروباوهره کان
٢٤	٢	٠	٢٢	که م (ژماره)
١٠٠%	٨,٣%	٠%	٩١,٧%	که م (رپژه)
٤٤	٠	٩	٣٥	تا راده یه ک (ژماره)
١٠٠%	٠%	٢٠,٥%	٧٩,٥%	تا راده یه ک (رپژه)
٣١٦	٦	٢٣	٢٨٧	زۆر (ژماره)
١٠٠%	١,٩%	٧,٣%	٩٠,٨%	زۆر (رپژه)
٣٨٤	٨	٣٢	٣٤٤	کۆی گشتی (ژماره)
١٠٠%	٢,١%	٨,٣%	٨٩,٦%	کۆی گشتی (رپژه)

خشته ی نه نجامه کانی پشکنی کای-سکوهر (Xi-do) بو لیکۆلینه وه له په یوه نندی نیوان سهیرکردنی زنجیره تورکییه کان و به شداریکردنی خه لک له رپوره سمه ئایینییه کان:

پشکنین	بر	پله ی فازادی	ئاستی واتاداری	هاوکۆلکه ی کرایمه ر	په یوه نندی

تأثير التلفزيون: تقييم تآكل الهوية الثقافية الكردية في عصر الإعلام العابر للحدود (دراسة ميدانية في مدينة رانية)

پشکین	بر	پلهی ئازادی	ئاستی واتاداری	هاوکۆلکهی کرایمه	په یوهندی
کای-سکوهیر (Xi) (Do)	١٦,٢٠٩	٤	٠,٠٠٣	٠,١٧٩	

ئاماری کای-سکوهیر ده کاته ١٦,٢٠٩ و پلهی ئازادی ٥٤ له گه ئاستی واتاداری ٠,٠٠٣ له بهر ئه وهی ئاستی واتاداری که متره له ٠,٠١، گریمانهی یه کهم پشتر است ده کریتته وه به دنیایی ٩٩٪ و هه لهی ١٪. که واته په یوهندی که هه یه له نیوان سهیرکردنی زنجیره دۆبلاژکراوه تورکیه کان و به شداریکردن له رپوره سمه ئایینییه کان و بیروباوه ره کان. هاوکۆلکهی په یوهندی کرایمه (Cramer) بۆ ئه م دوو گۆراوه ده کاته ٠,١٧٩. ئه م هاوکۆلکه یه گوزارشت له په یوهندی که زۆر لاواز و پیچه وانه ده کات له نیوان دوو گۆراوه که دا. به یی خشته دوو ره هه ندییه که ی سه ره وه، چهنده کاتژمییره کانی سهیرکردنی زنجیره تورکیه کان که متر بیت، به شداریکردنی خه ئک له رپوره سمه ئایینییه کان و بیروباوه ره کان زیاتر ده بیت.

گریمانهی دووهم:

په یوهندی که بهر چاوه هه یه له نیوان سهیرکردنی زنجیره دۆبلاژکراوه تورکیه کان و جیبه جیکردنی دابونه ریتته نه ته وهی و باوه کان له لایهن تاکه کانه وه. خشته ی دابه شبوونی دوورپی فریکوئینسی بۆ په یوهندی نیوان سهیرکردنی زنجیره تورکیه کان و جیبه جیکردنی دابونه ریتته نه ته وه ییه کان له لایهن تاکه کانه وه:

جیبه جیکردنی نه ته وه ییه کان	دابونه ریتته	که متر کاتژمیریک	له ١ کاتژمییر ٢ کاتژمییر	٢ بۆ ٣ کاتژمییر	کۆی گشتی
که م (ژماره)	٢٢	٤	٦	٣٢	
که م (رێژه)	٦٨,٨%	١٢,٥%	١٨,٨%	١٠٠%	
تاراده یه ک (ژماره)	٥٣	١٠	٢	٦٥	
تاراده یه ک (رێژه)	٨١,٥%	١٥,٤%	٣,١%	١٠٠%	
زۆر (ژماره)	١٨٥	١٨	٠	٢٠٣	

تأثير التلفزيون: تقييم تأكل الهوية الثقافية الكردية في عصر الإعلام العابر للحدود (دراسة ميدانية في مدينة رانية)

كۆی گشتی	بۆ ٣ كاتزیمیر	بۆ ٢ كاتزیمیر	له كاتزیمیریک	دابونه ریتته	جیبه جیکردنی نه ته وه ییه کان
١٠٠%	٠%	٨,٩%	٩١,١%		زۆر (رێژه)
٨٤	٠	٠	٨٤		زۆر زۆر (ژماره)
١٠٠%	٠%	٠%	١٠٠%		زۆر زۆر (رێژه)
٣٨٤	٨	٣٢	٣٤٤		کۆی گشتی (ژماره)
١٠٠%	٢,١%	٨,٣%	٨٩,٦%		کۆی گشتی (رێژه)

خشته ی ئه نجامه کانی پشکنینی کای-سکوهیر بۆ لیکۆلینه وه له په یوهندی نیوان سه یرکردنی زنجیره تورکییه کان و جیبه جیکردنی دابونه ریتته نه ته وه ییه کان:

په یوهندی	هاوکۆلکه ی کرایمه ر	ئاستی واتاداری	پله ی ئازادی	بر	پشکنین
	٠,٢٧٢-	٠,٠٠٠	٦	٦٣,٦٦٠	کای-سکوهیر (Xi (Do

ئاماری کای-سکوهیر ده کاته ٦٣,٦٦٠ و پله ی ئازادی ٥٦ له گه ل ئاستی واتاداری ٠,٠٠٠ له به ر ئه وه ی ئاستی واتاداری که متره له ٠,٠١, گریمانه ی دووم پشتر است ده کریتته وه به دنیایی ٩٩% و هه له ی ١%. که واته په یوهندییه ک هه یه له نیوان سه یرکردنی زنجیره تورکییه کان و جیبه جیکردنی دابونه ریتته نه ته وه ییه کان له لایه ن تاکه کانه وه. هه روه ها، هاوکۆلکه ی په یوهندی سپرمان بۆ ئه م دوو گۆراوه ده کاته -٠,٢٧٢. ئه م هاوکۆلکه یه گوزارشت له په یوهندییه کی زۆر لاواز و پیچه وانه ده کات له نیوان دوو گۆراوه که دا. به یی خشته دوو ره هه ندییه که ی سه ره وه، چه نده کاتزیمیره کانی سه یرکردنی زنجیره تورکییه کان که متر بیت، جیبه جیکردنی دابونه ریتته نه ته وه ییه کان له لایه ن تاکه کانه وه زیاتر ده بیت.

گریمانه ی سییه م:

په یوهندییه کی به رچاو هه یه له نیوان سه یرکردنی زنجیره دۆبلاژکراوه تورکییه کان و به سه ربردنی کاتی به تالی خه لک به گونجاوی له گه ل کلتووری ناوخۆی (ره سه نی) کۆمه لگا. خشته ی دابه شبوونی دوورپی فریکوتینسی بۆ په یوهندی نیوان سه یرکردنی زنجیره تورکییه کان و به سه ربردنی کاتی به تالی به یی کلتووری کۆمه لگا:

تأثير التلفزيون: تقييم تآكل الهوية الثقافية الكردية في عصر الإعلام العابر للحدود (دراسة ميدانية في مدينة رانية)

كۆی گشتی	۲ بۆ ۳ کاتژمێر	۱ بۆ ۲ کاتژمێر	له كهمتر كاتژمێرێك	بهسهبردنی كاتی بهتال بهیپی كلتووری ناوخواپی
۲۳	۴	۴	۱۵	زۆر كهه (ژماره)
۱۰۰%	۱۷,۴%	۱۷,۴%	۶۵,۲%	زۆر كهه (رێژه)
۱۸۱	۰	۱۱	۱۷۰	كهه (ژماره)
۱۰۰%	۰%	۶,۱%	۹۳,۹%	كهه (رێژه)
۱۲۶	۰	۹	۱۱۷	تارادهیهك (ژماره)
۱۰۰%	۰%	۷,۱%	۹۲,۹%	تارادهیهك (رێژه)
۵۴	۴	۸	۴۲	زۆر (ژماره)
۱۰۰%	۷,۴%	۱۴,۸%	۷۷,۸%	زۆر (رێژه)
۳۸۴	۸	۳۲	۳۴۴	كۆی گشتی (ژماره)
۱۰۰%	۲,۱%	۸,۳%	۸۹,۶%	كۆی گشتی (رێژه)

خشتهی ئەنجامه كانی پشكنینی كای-سكوهیر بۆ لیکۆلینهوه له پهیوهندی نیوان سهیرکردنی زنجیره تورکییه كان و بهسهبردنی كاتی بهتال:

پهیوهندی	هاوكۆلكهی كرایمه	ئاستی وانااداری	پلهی ئازادی	بهر	پشكنین
	۰,۱۲۸	۰,۰۰۰	۶	۴۸,۸۱۴	كای-سكوهیر (Xi) (Do)

ئاماری کای-سکوهر ده کاته ٤٨,٨١٤ و پلهی ئازادی ٥٦ له گه‌ل ئاستی واتاداری ٠٠,٠٠٠ له‌به‌ر ئه‌وه‌ی ئاستی واتاداری که‌متره له ٠,٠١, گریمانه‌ی سییه‌م پشتراست ده‌کریتته‌وه به‌ دنیای ٩٩٪ و هه‌له‌ی ١٪. که‌واته په‌یوه‌ندییه‌ک هه‌یه له نیوان سه‌یرکردنی زنجیره‌ی تورکییه‌کان و به‌سه‌ربردنی کاتی به‌تآل به‌پیی کلتوری ناو‌خۆیی کۆمه‌لگا. هه‌روه‌ها، هاوکۆلکه‌ی په‌یوه‌ندی کرایمه‌ر بۆ ئه‌م دوو گۆراوه ده‌کاته ٠٠,١٢٨. ئه‌م هاوکۆلکه‌یه‌ گوزارشت له په‌یوه‌ندییه‌کی زۆر لاواز ده‌کات له نیوان دوو گۆراوه‌که‌دا. به‌پیی خشته‌ی دوو په‌هه‌ندییه‌که‌ی سه‌ره‌وه، کاتی‌ک کاتژمێره‌کانی سه‌یرکردنی زنجیره‌ی تورکییه‌کان که‌م ده‌بیتته‌وه، که‌مبوونه‌وه‌ی به‌سه‌ربردنی کاتی به‌تآل به‌پیی کلتوری ناو‌خۆپیش که‌مده‌کاته‌وه (واته کاتی به‌تآل زیاتر به‌پیی کلتوری خۆیان به‌سه‌ر ده‌بن).

به‌شی چواره‌م: خستنه‌روو و شیکردنه‌وه‌ی داتا

٤-١ شیکردنه‌وه‌ی تاییه‌تمه‌ندییه‌ی دیمۆگرافییه‌کان ده‌رکه‌وتوو که رێژه‌ی (٦٠٪) ی به‌شداربووان له په‌گه‌زی می بوون، ئه‌مه‌ش ئه‌وه ده‌سه‌لمینتت که ئافره‌تان زیاتر بینه‌ری دراما دۆبلاژکراوه‌کانن. هه‌روه‌ها زۆرینه‌ی به‌شداربووان له ته‌مه‌نی گه‌نجیدا بوون (١٨-٣٥ ساڵ)، که ئه‌مه مه‌ترسییه‌که زیاتر ده‌کات چونکه گه‌نجان بزۆینه‌ری گۆرانی کولتورین.

٤-٢ شیکردنه‌وه‌ی گریمانه‌کان و په‌یوه‌ندی نیوان گۆراوه‌کان

• ئه‌نجامی یه‌که‌م: کاریگه‌ری له‌سه‌ر دابونه‌ریت به‌پیی شیکردنه‌وه‌ی ئاماری، په‌یوه‌ندییه‌کی پۆزه‌تیف و به‌هێز هه‌یه له نیوان "زۆری کاتژمێره‌کانی سه‌یرکردنی ته‌له‌فزیۆن" و "که‌مبوونه‌وه‌ی یابه‌ندبوون به‌ دابونه‌ریته‌کان". واته ئه‌وانه‌ی رۆژانه زیاتر له ٣ کاتژمێر سه‌یری دراما ده‌که‌ن، که‌متر گرنگی به‌ سه‌ردانی خزم و که‌س و کار ده‌ده‌ن و زیاتر مه‌یلیان به‌لای ژبانی تاکه‌که‌سی (Individualism) دا ده‌چیت.

• ئه‌نجامی دووه‌م: کاریگه‌ری له‌سه‌ر بۆنه‌ ئایینییه‌کان داتا‌کان ده‌ریده‌خه‌ن که دراما تورکییه‌کان کاریگه‌ری نه‌رئینیان هه‌بووه له‌سه‌ر به‌شداریکردن له رپۆره‌سمه‌ ئایینییه‌کان. به‌شیکێ زۆر له به‌شداربووان ئاماژه‌یان به‌وه داوه که کاتی په‌خشی دراما‌کان زۆرجار ده‌که‌وتیه‌ کاتی نوێزه‌کان یان کاتی به‌ریانگ له په‌مه‌زاند، ئه‌مه‌ش ده‌بیتته‌ هو‌ی سستبوونی لایه‌نی ئایینی.

• ئه‌نجامی سییه‌م: کاریگه‌ری له‌سه‌ر چالاکییه‌ خۆمائییه‌کان (Indigenous Leisure) پێشتر گه‌نجانی رانیه‌ کاته‌کانیان به‌ دانیشتی شه‌وانه، یارییه‌ میلییه‌کان، یان گه‌فتوگۆی خێزانی به‌سه‌ر ده‌برد. به‌لام ده‌رکه‌وتوو ئیستا زۆربه‌ی کاتی پشوو (Leisure time) له‌به‌رده‌م ته‌له‌فزیۆن به‌سه‌ر ده‌بریت، ئه‌مه‌ش جو‌رنیکه له "داگیرکردنی کات" له‌لایه‌ن میدیای بیانییه‌وه.

٤- گه‌فتوگۆ و ده‌رئه‌نجامه‌کان

ئه‌نجامه‌کان ده‌ریانخست که زۆرینه‌ی به‌شداربووان به‌ لایه‌نی که‌مه‌وه کاتژمێرێک یان که‌متر گرنگی به‌ سه‌ته‌لایت و ناوه‌رۆکه‌که‌ی ده‌ده‌ن، که زۆرجار سه‌رنجیان له‌سه‌ر رواله‌ت و شیوه‌ی ئه‌کتیره‌کانه. وه به‌هو‌ی ئه‌و فیلم و زنجیرانه‌ی که له‌گه‌ل شوناسی کلتوریان نا‌گونجین، یارییه‌ لۆکالییه‌کان له چالاکییه‌ رۆژانه‌یاندا که‌مبوونه‌ته‌وه، له موسیقای فۆلکلۆری خۆیان دوورکه‌وتوو نه‌ته‌وه و روویان له موسیقای سه‌رده‌میانه‌ کردوو، به‌لام به‌ شیوه‌یه‌کی به‌رفراوان پۆشاکێ شیوازی رۆژئاوایی قبول نا‌که‌ن و چا‌ولیکه‌ری له جل‌وبه‌رگدا به‌ رێژه‌یه‌کی که‌م بووه. له

هه مان کاتدا شانازی به جلوبه رگی نه ریتی (کورد هوار) خو یانه وه ده که ن و زمانی کوردی وه ک هیمایه کی شانازی و یه کیک له پایه کانی یه کریمی ده بین، وه ده زانن زمانه که یان په یوه ندی به میژوو و رابردوو وه هه یه. بر وایان وایه که باشتره رپوره سمه کانی هاوسه رگیری به شیوازی نه ریتی بیر لیبکرتیه وه و که متر هاوسه رگیری به شیوازی رۆژئاوایی په سه ند ده که ن، وه ده زانن که به شداریکردن له بۆنه ئایینییه کان بۆیان گرنگه.

له دوا ی لیکۆلینه وه کان، ده رکه وت که په یوه ندییه کی به رچاو هه یه له نیوان سه یرکردنی زنجیره تورکییه دۆبلاژکراوه کان و به شداریکردن له رپوره سمه ئایینییه کان و بیروباوهره کان. چه نده کاتزمیره کانی سه یرکردنی زنجیره تورکییه کان که متر بیت، خه لک زیاتر به شداری له رپوره سمه ئایینییه کان ده که ن.

له روانگی (گیدنز) هوه، میدیا وه ک ئامرازیکی ئالوگۆری کلتووری کارده کات. میدیا پانه ره بۆ خه لک تا بیر بکه نه وه ده یانه ویت کی بن، وه ئه وانن که ده بیت له نیوان په یامه جیاوازه کاندای هه لبرترین. بۆیه چوارچیوه ی تیۆری توژیینه وه که به به کارهینانی تیۆری گیدنز و تیۆری چاندن (Cultivation/Implantation) ئه نجام دراوه. به یی تیۆری چاندنی سه ته لایتی، سه ته لایت ئامرازیکه زۆرینک له وینا کردنه کانی ئیمه بۆ جیهانی ده وره برمان دروست ده کات، ئامرازیکه که رۆلنکی کاریگر ده گپیت له کارلنکی کۆمه لایه تی و به کۆمه لایه تیکردندا، و له بهر ته وه ش له شوناسی کلتووری تاکه کاندای کاریگره.

به وته ی گیدنز، جیهانگیرییه په ره سه ندوو ه که ی ئیستاش قه یرانی شوناس زیاتر ده کات. فراوانبوونی په یوه ندییه کان و سووری ئازادی زانیارییه کان له جیهانی هاوچه رخدا پلاتفۆرمیکی نوی پر له ئالنگاری و هه لیکه که تیدا شوناسی کلتووری هه موو کۆمه لگان رووبه رووی گۆرانکاری گه وره بوونه ته وه.

له ده رنه نجامیکی گشتیدا، جه خت له وه ده کرتیه وه که ئه مرۆ شوناسی کلتووری له دۆختیکی نادیار و هه ستیاردایه و له بهر ته وه ش له ژیر کاریگریه کانی میدیادا رووبه رووی ئالنگارییه کی جدی شوناس ده بیت ته وه. ئه م دوو تیۆرییه له گه ل ئه نجامه کانی ئه م توژیینه وه یه دا ده گونجین، بۆیه به مه به ستی ناسینه وه و جیگیرکردنی به هاکان و شوناسی کلتووری کوردی، پیدشیار ده کرتی که میدیاکان کلتووری ناوخۆیی و به هاکانی بکه نه به شیک له به ره مه کانیا ن. له م رووه وه، زیادکردنی قه باره ی تۆره کلتوورییه کوردیه کان که میتۆده کانی سه قامگیری به ها کلتوورییه کان و دابونه ریته کان له خۆده گرن یارمه تیده ر ده بیت. وه پتیویسته ئه م به ره مه مانه له گه ل پیداو یستییه کلتوورییه کانی بینه ردا بگونجینرین.

به شی پینجه م: ده ره نجام و راسپارده کان

١-٥ ده ره نجامه کان (Conclusions) له کۆتایی ئه م توژیینه وه یه دا، گه یشتینه ئه م ده ره نجامانه:

١. ته له فزیۆن و دراما دۆبلاژکراوه کان رۆلی سه ره کی و کاریگره ده بینن له دارشته وه ی ناسنامه ی کولتووری (Reshaping Cultural Identity) له شاری رانیه و به ره و لاوازیوونی ده بن.
٢. په یوه ندییه کی پیچه وانه هه یه له نیوان سه یرکردنی دراما و پاراستنی به هاکان؛ واته هه تا سه یرکردن زیاد بیت، گرنگیدان به به ها ئایینی و کۆمه لایه تییه کان که م ده بیت ته وه.
٣. میدیای بیانی توانیویه تی ببیته جیگره وه ی چالاکییه کۆمه لایه تییه کان، به شیوه یه ک که په یوه ندی رووبه روو (Face-to-face interaction) له نیوان ئه ندامانی خیزاندا که م بووه ته وه.

تأثير التلفزيون: تقييم تآكل الهوية الثقافية الكردية في عصر الإعلام العابر للحدود (دراسة ميدانية في مدينة رانية)

٤. دراما توركييه كان تهنها ويته نين، بهلكو هه لگري ئايدؤلؤزيايه كي "عهلماني-مؤديرن" ن كه زورجار له گهل پيکهاتهي پاريزگاري شاري رانيه دا دژ ديتته وه.

٢-٥ راسپارده کان (Recommendations) بو که مکردنه وهی ئەم کاریگه ريه نه رينيانه، تويزه ر ئەم خالنه پيشنيار ده کات:

١. وه به رهيتان له ميدياي خو مائي: پيوسته كه ناله كورديه كان و وه به رهيتان بودجه تهرخان بکهن بو به ره مهيتاني دراماي كوردي به كواليتي بهرز (High-quality indigenous content) كه گوزارشت له كيشه و خهونه كاني مروفي كورد بکات، بو ئەوهی بيته جيگه وهی به ره مه بيانیه كان.

٢. روئي پهروه رده: پيوسته له قوتابخانه كاندا وانهي "هوشیاری ميديايي (Media Literacy)" بخويزيت بو ئەوهی نه وهی نوئ بتوانيت جياوازي بکات له نيوان "واقعي دروستکراوی ته له فزيون" و "واقعي راسته قينه."

٣. چاوديري خيزان: پيوسته دايك و باوكان كو نترولي ماوه و جوړی سهيركردنی ته له فزيون بکهن و هانی منداله كانيان بدهن بو چالاکي به کومه ل و خویندنه وه.

سهراوه كوردیه کان / References

سهراوه كوردیه کان:

1. ئەحمەد، سۆران (٢٠١٨). کاریگه‌رییه‌کانی جیهانگیکردن له‌سه‌ر خێزانی کوردی. سلیمانی: چاپخانه‌ی کارۆ.
2. په‌سۆل، هێرش (٢٠١٩). میدیا و گۆرانی به‌ها کۆمه‌لایه‌تییه‌کان له‌هه‌ریمی کوردستان. هه‌ولێر: ده‌زگای موکریانی.
3. عه‌بدووللا، نیان (٢٠٢١). رۆلی دراما تورکییه‌کان له‌گۆرینی شیوازی ژبانی گه‌نجان. گۆفاری زانکۆی راپه‌رین، ٨(٢)، ل ل ١٥-٣٠.
4. محه‌مه‌د، ئاری (٢٠٢٠). ده‌روونناسی میدیا: خۆئینده‌وه‌یه‌ک بۆ کاریگه‌ری شاشه‌کان. سلیمانی: ناوه‌ندی غه‌زه‌لنوووس.

سهراوه ئینگلیزییه کان:

1. Tajik, Mohammad Reza, 2005, Narrative of Non-Identity among Iranians, Tehran: Culture of Discourse.
2. Jenkins, Richard, 2002, Social Identity, Translated by Tooraj Yar Ahmadi, Tehran: Shirazeh Publication.
3. Hafeznia, Mohammad Reza, 2006, Priorities on Research Methodology in Humanities, Tehran: Samit Publications.
4. Khaniki, Hadi, 2004, Identity and Identity Discourses in Iran, In Identity in Iran with the efforts of Ali Akbar Alikhani, Tehran: Institute for Humanities and Social Sciences of ACECR.
5. Da'gooyan, Davood, 2005, Police-People Interaction, First Edition, Tehran: JameJam Publishing Institute.
6. Shoiere, Christian and Olivier Fontaine, 2006, Bourdieu vocabulary, Tehran: Mahi Publication.

تأثير التلفزيون: تقييم تآكل الهوية الثقافية الكردية في عصر الإعلام العابر
للحدود (دراسة ميدانية في مدينة رانية)

Sol Forghani , Mohammad Mehdi , 2003, A Income on Traditional Communications in Iran , Tehran : Center for Media Studies and Research, Ministry of Culture and Islamic Guidance .

8. Fakohi, Nasser, 2001, Harmony and Conflict in Identity and Ethnicity, First Edition, Gol-e-Inflorescence Publications.

9. Günter , Barry , 2005, Media Research Methods , Translator : Minoo Nikoo , First Edition, Tehran : General Directorate Publications , Sima Research .

10. Giddens, Anthony, 1999, Modernity and Individuation, Society and Identity in the New Era, Translated by Nasser Ghademian, Tehran : Ney Publication.

11. Maghsoudi, Mojtaba, 2001, Ethnic Developments in Iran, Causes and Backgrounds, Ch 1, Tehran : Journal of National Studies Institute.

Wassa McQuayle , Dennis , 2006, An Update on The Theory of Mass Communication , Translator : Parviz Ajalali , 2nd Edition, Tehran : Office of Media Studies and Development .

13. Nash, Kate, 2006, Contemporary Political Sociology, Globalization of Politics and Power, Translated by Mohammad Taqi Delfrooz, Kavir Publications.

14. Suryan, Werner, Tankard, James(2013) Communication Theories, Translated by Alireza Dehghan, 6th Edition, Tehran University

15. Afsharpour, Siavash, Azizi, Aboutaleb, 2006, National Identity and Identity, Quarterly Journal of The Secretariat of Social Sciences.

16. Jala'ipour, Hamidreza, 2003, National identity and Iranian ethnicities in the era of ethnic uprising, foreign policy, seventh year, No. 1, Tehran.

تأثير التلفزيون: تقييم تآكل الهوية الثقافية الكردية في عصر الإعلام العابر
للحدود (دراسة ميدانية في مدينة رانية)

17. Haghghi, Mohammad Reza, 2012, Investigation of the impact of satellite on youth cultural identity (Case Study : Directors of Iranian Public Relations Association), Media Studies, 7th Year, Issue 18, Autumn.
18. Leadership, Mehdi, 2001, Cultural Identity Crisis in Contemporary Iran, Research Letter, Sixth Year, No. 22 and 23.
19. Nebula, Jalil and Hashem Aghabeigpouri, 2010, Investigating the Impact of Cultural Dimension of Globalization on Ethnic Identity (Case Study: Young People 15-29 Years old in Bukan), National Studies Quarterly, No. 41.
20. Simonetti , Maria , 1990 , Life Without TV , Media Magazine , Translation : Antonia Partners , Summer No. 2.
21. Mahpayshanian, Mahsa, 2009, Explaining ethnic conflicts based on intervention theories, A look at the soft threats of the United States against the Islamic Republic of Iran, Scientific Journal of Psychological Operations, 6th Year, No. 23, Fall.
22. Khalili, Mohammad (2005) Media and its Empire, Journal of Media and Politics, Issue 3 of the First Period
23. Textile, Hamid, 2009, Globalization and identity of Iranian ethnicities with emphasis on the components of language and customs, Journal of Theoretical Policy Research, New Era, No. 5, Bahar.
24. Hall, Stewart, 2004, Old and New Identities, Old and New Ethnicities, Translated : Shahriar Waqfaghypour, Arghnon Quarterly, No.

